

Vehmaan kunta
Kunnanhallitus

17.03.2014

122

Kunnanhallitus

13.01.2014

23

66 § Lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta 2015

Khall 12 §

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallintovirasto, sähköposti 17.12.2013: Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kuntien mahdollisia kommentteja selvitysmies Arno Miettisen alustavasta ja Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsittelemästä ehdotuksesta 17.1.2014 mennessä.

Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen järjestäminen ja niiden rahoitus koko maassa. Nykyistä valtionosuusjärjestelmää on pidetty monimutkaisena ja vanhentuneena. Valtionosuusjärjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään vähentämällä merkittävästi laskentakriteerejä ja poistamalla kriteerien päällekkäisyyksiä. Nykyjärjestelmässä kriteereitä on lähes 50 ja osa on päällekkäisiä.

Uuden järjestelmän perusrakenne on seuraava:

Laskennalliset kustannukset

Kuntien omarahoitusosuus

Lisäosat

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Muut valtionosuuksiin tehtävät lisäykset/vähennykset ja siirtymätasaukset

Uudessa valtionosuusjärjestelmässä laskennallisten kustannusten määräytymisperusteita on kahdeksan ja kolme lisäosaa.

Laskennalliset kustannukset: ikärakenne, sairastavuus, asukastiheys, työttömyysaste, vieraskielisyys, kaksikielisyys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ikäryhmien ja sairastavuuden painoarvo kustannuseriä selittävinä tekijöinä muuttuu oleellisesti suhteessa nykyisiin painoihin. Ikärakenteen nykyinen painoarvo on n. 82 prosenttia, uudessa mallissa n. 70 prosenttia. Sairastavuuden painoarvo nykyisessä järjestelmässä on 9,6 prosenttia ja uudessa mallissa 24 prosenttia.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet
Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

Keskeiset pääperiaatteet ja laskentakriteerit ovat esityslistan **liitteenä**.

Valtiovarainministeriön 12.12.2013 laskelmien mukaan Vehmaan kunnan valtionosuusmuutos on -438.448 € eli -186 €/asukas.

Valtionosuusmuutoksen kunnittaisessa muutoksessa käytetään viiden vuoden siirtymäaikaa.

Uusi valtionosuusjärjestelmä tulee voimaan 1.1.2015.

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa valtionosuusuudistuksesta seuraavat kommentit:

Valtionosuusuudistuksen tavoite yksinkertaistaa ja selkeyttää järjestelmää on oikeasuuntainen. Pelkästään kriteerien vähentäminen ei kuitenkaan takaa järjestelmän toimivuutta eikä uuden järjestelmän selkeyttä eikä kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen rahoitusta koko maassa.

Koelaskelmien mukaan laskentaperusteiden vähentäminen ja painottaminen suunnitellulla tavalla johtaa siihen, että valtionosuusuudistuksen kuntakohtaiset vaikutukset ovat kohtuuttomia.

Ikärakenteen painoarvo tulee säilyttää entisen tasoisena. Vanhusvoittoiset kunnat häviävät valtionosuusuudistuksessa.

Sairastavuuskriteerin soveltaminen on ongelma. Onko sairauksista ja sosiaalipalveluista saatavilla tarpeeksi tietoa vai onko tietosuojalaki esteenä. Kriteerit tulee valita niin, että niiden perustaksi saadaan ajan tasalla olevat kattavat ja aukottomat tiedot.

Ennen uudistuksen etenemistä kunnille tulee toimittaa täydelliset laskelmat joista selviävä kunnittaiset laskentaperusteet ja painoarvot.

Uudistus tulee toteuttaa siten, että samanaikaisesti ei ole muita valtionosuuden leikkauksia.

Vehmaan osalta koelaskelmat osoittavat -438.448 €. Kunnan selviytymismahdollisuudet tämänsuuruudesta tulojen vähennyksestä ovat olemattomat. Mikäli valtionosuutta vähennetään näin rajulla tavalla, niin vastaavasti kunnan menovelvoitteita täytyy vähentää. Uudistuksella tavoiteltu pyrkimys kustannusvastaavuuteen ei tällä rakenteella toteudu.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.

Khall 66 §

Selvitysmiehen luonnos hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta on tullut kuntiin lausunnonle. Lausunnot pyydetään 4.4.2014 mennessä.

Lausuntopyyntöön sisältyy ehdotus uudeksi valtionosuuslainsäädännöksi, sen yksityiskohtaiset perustelut sekä yleisperustelut. Esityksen yleisperusteluihin sisältyvät arviot uudistuksen taloudellisista vaikutuksista. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle.

Kuntien lausuntojen jälkeen hallitus valmistelee lopullisen hallituksen esityksen, joka toimitetaan eduskunnan käsittelyyn huhtikuun puolivälissä. Tavoitteena on, että eduskunta päättäisi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta alkavan kevätistuntokauden aikana. Uuden valtionosuusjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015.

Viimeisimmän laskelman mukaan Vehmaan valtionosuusmuutos on -504.000 € eli -217 €/asukas.

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen

- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Liitteenä on lausuntopyyntö, yhteenveto kommenteista sekä valtionosuusjärjestelmän kokonaisrakenne ja kriteereiden kustannusosuudet.

Lausuntopyyntö liitteineen on osoitteessa:

www.kunnat.net/kuntatalous > Valtionosuudet > Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen > Valtionosuusuudistus 2015

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

”Ehdotettavien kriteerien määrä on riittävä. Sairastavuuskriteerissä tulisi ottaa huomioon kuntien panostus kuntoutukseen ja ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon.

Sairastavuuskertoimen ja ikärakenteen painoarvoa tulee harkita uudelleen. Vanhusvoittoiset kunnat häviävät nyt ehdotetussa rakenteessa. Vanhusvoittoinen ikärakenne asettaa kunnan palveluille omat vaatimuksensa ilman sairastavuuttakin. Oikeudenmukaisuus ei ehdotetulla valtionosuusrakenteella toteudu.

Muiden kriteerien painoarvot ovat oikeansuuntaiset.

Määräytymisperiaatteiden laskentaperiaatteisiin ei ole huomautettavaa.

Verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasauksen muutos on hyväksyttävä.

Siirtymätasaus pitää olla riittävän pitkä jolloin valtionosuutta menetävillä kunnilla on mahdollisuus sopeuttaa toimintaansa merkittäviin valtionosuusmenetyksiin. Siirtymäaikana ei saa olla meneillään muita valtionosuuden leikkauksia.

Kiinteistöveron osuus tulisi palauttaa kunnalle takaisin verotulojen tasaukseen.”

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa Vehmaalla
Virallisesti 24.3.2014
Keskusarkiston hoitaja

Kaarina Jokea